SWEDISH NATIONAL HERITAGE BOARD
RIKSANTIKVARIEÄMBETET

Statens fastighetsverk
Box 2263
103 16 Stockholm

Beslut

Datum 2021-04-20
Dnr RAÄ-2021-848

Avdelning Kulturmiljöavdelningen
Enhet Förvaltningsärenden och bidrag

Ändring av skyddsbestämmelser för det statliga byggnadsminnet Kvarteret Krubban, Krubban 18, Stockholms stad och län

Riksantikvarieämbetet beslutar med stöd av 8 § förordningen (2013:558) om statliga byggnadsminnen att skyddsbestämmelser enligt här bifogade handlingar ska gälla för kvarteret Krubban i Stockholm.

Redogörelse för ärendet

Kanslikasernen, Västra och Östra stallet samt Ridhuset är sedan 1935 byggnadsminnesmärken (numera statligt byggnadsminnen). Byggnaderna vid Oxenstiernska malmgården har samma skydd sedan 1965. Museibyggnaden, Roseliuska bostadshuset/ Underofficersbyggnaden, Ridhuset, Exercishuset och Officershuset/officersstallet är sedan 2011 statliga byggnadsminnen. Gällande skyddsbestämmelser för byggnadsminnet fastställdes av regeringen 2011.

Riksantikvarieämbetet bedömer att även mark inom kvarteret bör omfattas av här föreslagna skyddsbestämmelser. Tidigare beslut saknar även kulturhistorisk värdebeskrivning och relevant historik, vilket även ingår i detta föreslag förutom en karta som visar omfattningen av byggnadsminnet.

Riksantikvarieämbetet upprättade ett förslag till ändring av skyddsbestämmelserna som 2018-04-23 remitterades till den förvaltande myndigheten Statens fastighetsverk som har tillstyrkt förslaget. De redaktionella synpunkter som framförts under hand har inarbetats i föreliggande förslag.

Beslut i detta ärende har fattats av avdelningschefen Marja-Leena Pilvesmaa efter föredragning av handläggaren Jan Karlsson. Även enhetschefen Solveig McKenzie har varit med om den slutliga handläggningen.

Beslutet har signerats elektroniskt och saknar därför namnunderskrift.

Riksantikvarieämbetet
Box 1114
621 22 Visby
Tel 08-5191 8000
E-post registrator@raa.se
Hemsida www.raa.se
Org.nr 202100-1090

Bilagor:

Skyddsbestämmelser

Situationsplan

Våningsplaner

Kopia till:

Länsstyrelsen i Stockholms län

Stockholms stadsmuseum

Stockholms stad

RAÄ/Bebyggelseregistret

Bilaga 1, RAÄ dnr; RAÄ-2021-848, 2021-04-20

Skyddsbestämmelser för det statliga byggnadsminnet; Kvarteret Krubban, Krubban 18, Stockholms stad och län

Byggnadsminnet omfattar hela fastigheten Krubban 18 i Stockholm enligt bifogade situationsplan (bilaga 2). Följande byggnader omfattas av skyddsbestämmelserna 1-6:

Historiska museet (001)
Västra stallet (002)
Östra stallet (003)
Oxenstiernska malmgårdens (004) södra flygel (A), norra flygel (B), östra flygel (C)
Roseliuska bostadshuset/Underofficersbyggnaden (005)
Ridhuset (006)
Exercishuset (007)
Officershuset/officersstallet (009)
Kanslikasernen (010)

Följande skyddsbestämmelser ska gälla för byggnadsminnet:

1. Området enligt bifogad situationsplan ska vårdas och underhållas på ett sådant sätt att dess utseende och karaktär bevaras. Området får inte ytterligare bebyggas eller på annat sätt förändras så att områdets kulturhistoriska värden minskas.

2. Innergårdar, mark, markbeläggning, terrasseringar, murar, räcken, trappor, skulptur och andra fasta anordningar liksom vegetativ struktur, träd och trädgrupper ska vårdas och underhållas på ett sådant sätt att deras utseende och karaktär bevaras. Vård och underhåll ska utföras med material och metoder som är anpassade efter den fasta anordningens respektive vegetationens egenart och som bevarar och förstärker dess kulturhistoriska värde. Markarbeten ska utföras på ett sådant sätt att trädrötterna inte skadas. Kompletterande vegetation ska inordnas i och följa befintlig vegetationsstruktur.

3. Byggnaderna ska vårdas och underhållas så att de inte förfaller. Vård- och underhållsarbeten ska utföras med material och metoder som är anpassade till byggnadernas egenart på ett sådant sätt att byggnadernas kulturhistoriska värden bevaras.

4. Byggnaderna får inte rivas, vare sig i sin helhet eller i delar, flyttas, inte heller byggas till, byggas om eller på annat sätt förändras till sin exteriör.

5. I byggnaderna 001, 002, 003, 005 och 010 får stommen inte rivas, byggas om, göras ingrepp i eller ersättas med andra material. Undantag från förbud mot ingrepp i stomme gäller håltagning upp till 30 mm i diameter, förutsatt att detta inte sker på kulturhistoriskt värdefulla ytskikt.

6. Ingrepp i eller ändring av planlösning eller fast inredning, tillkommen före 2003 får inte göras i byggnad 002 eller 003, inte heller i de rum i byggnaderna 001 och 010 som markerats på bilagorna 3-5 samt ursprunglig skåpinredning i rum 5203a. Till fast inredning hör bland annat i byggnad 002 och 003 krubbor, foderhäckar och galler. I byggnad 001 och 010, bland annat golv, dörrar, smidesträcken och handledare. I byggnaderna 002 och 003 samt i förekommande rum i byggnaderna 001 och 010 får invändiga ytskikt inte tas bort, övermålas, övertäckas eller på annat sätt förändras. Även invändigt underhåll ska utföras med material och metoder som är anpassade till byggnadernas egenart och med sådan varsamhet att det kulturhistoriska värdet inte minskar.

7. Övriga byggnader inom det avgränsade området får inte exteriört ändras så att byggnadsminnets karaktär påverkas negativt.

Om det finns särskilda skäl får, enligt 7 § förordningen (2013:558) om statliga byggnadsminnen, byggnadsminnet ändras i strid mot skyddsbestämmelserna. Ansökan om tillstånd till sådan ändring lämnas på en särskild blankett till Riksantikvarieämbetet.

Begreppsförklaringar

Med *mark* avses den jord som omger byggnaderna med eller utan beläggning och anlagd växtlighet. Med *vegetation* avses trädrader, trädgrupper, enstaka större träd, planterade buskar, häckar, gräsmattor och perenner.

Med *vegetativ struktur* avses växtlighetens uppbyggnad, sammansättning och disposition.

Med *trädgrupper* avses medvetet anlagda grupper av träd av samma art.

Med *vård och underhåll av byggnader* avses åtgärder för skötsel som behövs för att vidmakthålla en byggnads tekniska egenskaper och utseende. Underhåll avser både arbeten som måste göras vid upprepade tillfällen och speciella åtgärder som ska hålla byggnaden i gott tekniskt skick. Till underhåll räknas inte åtgärder som tillför en byggnad nya egenskaper, till exempel en ny kulör. Exempel på underhållsåtgärder är: ommålning, putslagning, lagning av tak och utbyte av skadade delar, dock inte omläggning av alla takytor eller omputsning av hela byggnaden.

Med *material och metoder som är anpassade till byggnadernas egenart* avses material och metoder som ursprungligen användes när en byggnad eller byggnadsdel uppfördes. I de delar av byggnadsminnet där kulturhistoriskt relevanta material fortfarande används får dessa inte ersättas med andra material. Med metoder avses bland annat bearbetning av trä och applicering av puts och färg.

Med *stomme* avses byggnadens konstruktiva/bärande delar såsom bjälklag, balkar, pelare, valv, takstolar, bärande ytterväggar och bärande innerväggar, murar, murstockar och grundkonstruktioner. Till stomme räknas inte de ytskikt som finns på bärande konstruktioner, till exempel putslager, färgskikt och golvmaterial.

Med *planlösning* avses det sätt rummen eller utrymmen i en byggnad är fördelade och belägna i förhållande till varandra. Med förändring avses till exempel rivning av väggar, trappor,

upptagning eller igensättning av dörröppningar, ändring av kommunikationsvägar, rumsformer och rumsvolymer samt delning av rum med väggar eller bjälklag.

Med *fast inredning* avses det varmed byggnaden blivit försedd, om det är ägnat till stadigvarande bruk för byggnaden eller del av denna. Fast inredning omfattar till exempel dörrar, fönster, lister, taklister, paneler, golvbeläggning, eldstäder och kakelugnar.

Med *ytskikt* avses samtliga lager av färg, tapeter, puts och obehandlade ytor.

Med *övriga byggnader inom det avgränsade området* avses byggnader som tillskrivs låga kulturhistoriska värden. Exteriöra ändringar av dessa byggnader kan dock påverka byggnadsminnets karaktär, till exempel byte av fasadmaterial eller byte av kulör på fasader. Kylcentral (011) och barnvagnsförråd (012) är i dagsläget de övriga byggnader som finns inom byggnadsminnet.

Upplysningar

Fornlämningar inom byggnadsminnet skyddas i förekommande fall enligt 2 kap. kulturmiljölagen (1988:950). Länsstyrelsen i Stockholms län är tillsynsmyndighet enligt kulturmiljölagen och prövar tillstånd till ingrepp.

Åtgärder, även tillfälliga, vid och i anslutning till fornlämning som ändrar byggnadsminnets karaktär är också tillståndspliktiga enligt förordningen (2013:558) om statliga byggnadsminnen.

Kulturhistorisk värdebeskrivning

Kvarteret

Byggnadsminnet som omfattar hela kvarteret Krubban är av nationellt intresse. Kvarteret speglar Stockholms utveckling från 1600-talet fram till 1930-talet, de olika tidslagren är till stora delar bevarade och avläsbara vilket är av stort kulturhistoriskt och arkitektoniskt värde. Kvarteret är dessutom ett av de få kvarteren i Stockholms innerstad med delar av det ursprungliga skärgårdslandskapet bevarat. Området utgör således ett komplext, sammansatt, grönt och lummigt kvarter som distinkt skiljer från den omgivande och mer förtätade stadsstrukturen, vilket utgör ett stort värde i sig. Kvarteret berättar om hur utkantsområdet Ladugårdslandet såsom ett tidigt militärt övningsområde och genom det statliga ägandet utvecklades till ett centrum för landets krigsmakt och senare statliga museer och landets centrala kulturarvsmyndighet.

Kvarteret speglar samtidigt den inledningsvis under 1600-1700-talet parallella utvecklingen där adeln och det välbärgade borgerskapet som kompensation för nackdelar av regleringar i stadens centrum tilldelades malmgårdar. Dessa kunde bidra till försörjningen av ett större hushåll inne i staden. Vid den bevarade malmgård som finns inom byggnadsminnet har bland annat säd malts och rep slagits. Repslageriet som var i drift från 1770-talet till första halvan av 1800-talet torde ha haft en fördel av närheten till det privata skeppsvarvet - Grillska varvet/ Terra Nova som från och med 1715 till tidigt 1800-tal låg rakt nedanför kvarteret vid nuvarande Strandvägen. Miljön speglar därmed underleverantörsleden till bland annat 1700-1800-talens varvsnäring liksom 1800-talets utrikeshandel och sjöfart. Kvarvarande uttryck för

värden kopplade till detta specifika tidsskede är Roseliuska bostadshuset och Grev Magnigatans förlängning in på området där detta hus utgör fond.

Kvarterets form och bebyggelsestruktur speglar två gatureglerингar under för staden viktiga expansionsskeden. Byggnaderna utmed Styrmansgatan, Storgatan samt Grev Magnigatans förlängning in i kvarteret markerar 1600-talets gatureglerингar. Regleringen var en följd av befolkningsökningen som kom av att den statliga förvaltningen centraliserades till Stockholm. Denna för sin tid moderna stadsplan är ett därigenom ett direkt uttryck för statsförvaltningens centralisering under 1600-talet. År 1866 lades den så kallade Lindhagenplanen, där ett esplanadsystem genomkorsade det befintliga rätvinkliga gatunätet. Planens syfte var att styra den stora byggnadsexpansion som skedde i spåren av Stockholms industriella expansion. Exponent för denna plan är där Narvavägen korsar Banérgatans sträckning invid Östra stallet.

Kvarnberget är en av få synliga rester av Östermalms ursprungliga kuperade topografi, som i övrigt har utjämnats genom sprängningar och utfyllnader vid utbyggnad av staden. Spår av tidigare topografi finns även i form av bortsprängt berg, synligt under grundläggningen av framför allt Östra stallet och malmgårdens södra flygel. Kvarteret bevarar på detta sätt rester av ett försvunnet skärgårdslandskap.

Kaserngårdens bevarade yta är visar den militära anläggningens centrala funktion. Kanslikasernen, Östra och Västra stallen och mellanliggande kaserngård är okränkbara komponenter i den arkitektoniska helhet som arkitekten Fredrik Blom ritade. Delarna förutsätter varandra i den avskalade monumentala verkan anläggningen har. Den intakta gårdsplanen och bevarade fasader och fasadspår från kringgärdande byggnader samverkar för att skapa kulturhistorisk förståelse för platsens tidigare funktion och verksamhet.

Byggnader, platsbildningar och vegetativ struktur representerar tre olika tidsskeden. Malmgårdens bevarade flyglar och vegetation beskriver ladugårdslandets utkantsbebyggelse och adelns utgårdssystem. Den militära bebyggelsen representerar en parallell utveckling i området med rötter i 1600-talets övningsområden på Ladugårdslandet och 1930-talets omdaning och tillbyggnad av militäranläggningen representerar 1900-talets institutionsbyggande och myndighetsorganisering.

Byggnader

010 Kanslikasernen

Kanslikasernens strama monumentalitet manifesterar den kungliga status som Kungl. Livgardet till häst hade. Sättet att gruppera byggnaden tillsammans med Östra och Västra stallet har jämförts med utformningen av krigshögskolan Karlberg. Anläggningen låg ursprungligen i likhet med Karlberg i ett fritt läge och kunde upplevas på avstånd från vattnet. Byggnadens fasad räknas till landets främsta exempel på empirtidens arkitekturideal. Arkitekten Fredrik Blom tillhör de mest tongivande företrädarna för empiren i Sverige och denna byggnad räknas till hans främsta verk. Bloms arkitektur och denna byggnad karakteriseras av enkelhet och rationalitet. Kanslikasernen kan ses som en föregångare i detta avseende och en tankemässig förelöpare till de grundläggande principer som fortfarande 200 år senare präglar vår tids arkitektur.

Kanslikasernens exteriör har arkitekturhistoriska värden kopplade till uttryck, tid och upphovsman. Utformningen och ursprungsfunktionen minner om en tid, då området

fortfarande karakteriserades av öppna landskapsrum med vida utblickar mot vattnet. Norra fasaden samspelar och är samkomponerad med Historiska museets nybyggnad från 1930-talet. Det centrala rundade och utskjutande trapphuset tillkom vid detta tillfälle och har kulturhistoriska kvalitéer kopplade till tiden rent allmänt, men specifikt också 1930-talets sätt att hantera en ny funktion och samtidigt att integrera gammalt och nytt.

Byggnadens interiör präglas helt av den ombyggnad som gjordes när Historiska museet uppfördes. Riksantikvarieämbetets och Historiska museets verksamheter var integrerade och Kanslikasernens bevarade interiörer från denna tid bör ses i ett sammanhang med museibyggnadens interiöra gestaltning. Vestibul, trapphus och sessionssalar med fast inredning och konstnärlig utsmyckning är högkvalitativa uttryck för detta. Även kontorsinredningen i den västra samt i någon mån även den östra logementslängans andra våning är värdefulla uttryck för den anpassade funktionalism som präglade gestaltningen av byggnadens interiör. Mittpartiets entréparti med trapphall och hiss är utformad med stor omsorg om gestaltning, material och formgivning och speglar den tongivande ideologen och verksamhetsledaren Sigurd Curmans uttalade idéer om tillgänglighet för den besökande allmänheten, som skulle ha lätt att orientera sig. Andra bärande och genomförda tankar är att tjänsterum, tidigare bibliotek och arkiv skulle kunna nås direkt från tjänstelokalerna och där samarbete mellan de olika institutionerna i huset, liksom universitets- och forskarvärlden utanför huset, skulle underlättas. Den tidigare läsesalens tak finns kvar med bevarade, men idag belysningssatta, ljusinsläpp och får ses som ett uttryck för den tidigare funktionen och dess pedagogiska tanke. I våningen en trappa, markerad i mittrisalitens fasad som den förnämaste delen av byggnaden, inreddes på 1930-talet Vitterhetsakademins sessionssal. Salen inreddes i gustaviansk stil viket hänsyftade till akademiens återupplivande år 1786. Fast inredning speglar detta syfte där bland annat akademins kungliga beskydd uttrycks. En byst av Gustav III har sin givna plats i anslutning till en väggpanel med kungens namnchiffer. Även namnchiffret för dåvarande kungen Gustav V finns som en del i ingångsdörrens överstycke.

001 Historiska museet

Byggnadskomplexet ligger stilmässigt i gränslandet mellan 1920-talsklassicicm och funktionalism och gestaltningen präglas av platsens förutsättningar såväl som av funktionella anspråk. Anläggningen uttrycker hänsyn kombinerat med ny funktion på samma sätt som arkitekten Gunnar Asplunds tillbyggnad av rådhuset i Göteborg. Till skillnad från Asplunds förslag är Historiska museet mer tillbakablickande i sitt formspråk. Detta är sannolikt ett av skälen till att det inte har fått samma uppmärksamhet som Asplunds, till problematiken, snarlika projekt. Anläggningen bedömdes vid färdigställandet ha tillhört de främsta bland världens museer ifråga om estetisk och teknisk uppbyggnad, planering och funktion. Museibyggnaden visar i minsta detalj en omsorg och hög kvalitet i formgivning, hantverk och materialval och verkan. Fasadverkan och högkvalitativ konstnärlig utsmyckning illustrerar byggnadens funktion.

Anläggningen har influenser från samtidens projekt. Stora gården har exempelvis referenser till Stockholms stadshus och restaureringen av Kalmar slott anses också ha påverkat projektet. Byggnadskomplexet uttrycker den statliga kulturmiljövårdens stärkta roll under 1900-talet, där inte minst Sigurd Curman var en frontfigur. Curman var beställare för projektet och många av hand tankar förverkligades inom projektet. Rumsgestaltningarna i museidelen är exempelvis pedagogiskt anpassade till utställningsföremålens karaktär.

Uttryck för anläggningens värde är bland annat ursprunglig materialverkan, invändiga och utvändiga byggnadsdetaljer i originalutförande, utformade med stor omsorg. Exempel på detta är ledstänger, räcken, stenbehandling, trappor, foder, listverk, dörr- och fönstersnickerier, takavvattningslösningar i plåt, dekorativa element och arkitekturbunden konst, entréns bronsportar ritade av skulptören Bror Marklund, fasta anordningar, fast inredning, rumsinredningar med pedagogiskt syfte, belysningsarmaturer från 1940-talet på innergårdarna, vegetation, skulptur och fasta bänkar.

Särskilt värdefulla interiöra delar är: entréhall (rum 3202) på plan 1, trappan från rum 3202 till nr 4201, Romanska hallen (rum 4201), plan 2, Gotiska hallen med dess underavdelningar (rum 4211-4213), plan 2, Barockhallen (rum 4220), plan 2, hörsal med foajé och projektorrum med anslutande rum (rum 3415-3419 samt 4427-4428), plan 1 och 2, monterinredning från myntkabinettets period (rum 5203a), plan 5 samt samtliga trapphus.

Historiska museets entréterrass och innergårdar rymmer ett flertal stenarbeten av stort värde. På Stora gården finns såväl terrass, trappor, damm som gångytor. På Lilla gården finns entrésteg, murar, gångytor och damm. Värdena ligger i gestaltning och utformning, men också i ursprungliga val av stensort och ytbehandling.

Solitärträden på Entréplan, Lilla och Stora gården är viktiga beståndsdelar i miljön. Almen på Entréplan härstammar från tiden före museibyggnationen. Entréterrassen vid ingången till Historiska museet fungerar genom sitt läge som en del av det offentliga rummet.

002 Västra stallet och 003 Östra stallet

Stallflyglarna, Kanslikasernen och kaserngården utgör en arkitektonisk helhet i Bloms monumentala uppbyggnad och gestaltning av kasernetablissemanget. Flyglarnas relativt slutna fasader, täta portöppningar i marknivå, hissbommar, spår av luckor och höintag visar på tidigare funktion som stall. 1930-talets omgestaltning syns i form av fönsterförstoringar och ersättning av luckor för höintag med kopplade fönster liksom ersättning av en äldre lunettfönstersättning med rikare spröjsning.

I Västra stallet finns delar av äldre krubbinredning och andra spår från tiden som stall kvar i inredningen. En till stora delar intakt stallinredning finns i rum 237. Värdefulla spår i form av krubbor, smidda avbalkningar och välvda murade öppningar från krubbväggar finns i rum 230 A, 233 och 242. Höloftet är till stora delar intakt och värden finns i form av den bevarade loftkaraktären med oinklädda stomdelar, bevarade takstolar och synligt bevarat brädundertak samt putsade ytskikt med målad text som hör samman med rummets tidigare funktion. Bjälklaget mellan stall och höloft är intakt vilket bidrar till förståelsen av byggnadens ursprungsfunktion.

I Östra stallet är 1930-talets fönsterbågar i allt väsentligt bevarade och minner om denna omgestaltningsperiod. Delar av äldre krubbinredning, väggfasta ringar för bindning av hästar och mellanväggar från indelningen av spiltor finns kvar på bottenvåningen. Bevarad puts med målad text från tidigare sadelkammare finns kvar i på andra våningen. Den tredelade indelningen av stallet med tvärställda mellanväggar finns kvar, även om nya förbindelsevägar öppnats. Stom- och bjälklagsdetaljer är bevarade och synliga liksom enstaka dörrblad. Även tekniska detaljer såsom ett, i takstolen monterat, fäste med talja till den tidigare hissanordningen för höintaget på det före detta ridhusets norra gavel finns kvar.

004 Oxenstiernska malmgården (byggnaderna A-C)

Byggnaderna utgör den enda bevarade malmgården på Östermalm. Gårdens flygel/ekonomibyggnader visar en del av de verksamheter, som för adeln och det välbärgade borgerskapet var en viktig del av hushållet. Malmgårdens småskaliga och låga längor samlade runt en gård, de renässansinspirerade gavlarna och färgsättningen som påminner om 1600-talet ger en ålderdomlig karaktär.

Området kring byggnaderna har hållits fritt från nyare bebyggelse, och ger genom dagens växtlighet en upplevelse av malmgårdens lantliga karaktär. De öppna ytorna mot Styrmansgatan visar den tidigare platsen för trädgård och odlingar.

De tre bevarade byggnaderna och gårdsbildningen inklusive bevarade hamlade lindträd är uttryck för 1700-talets malmgård. Inredningen (kakelugnar, snickerier och beslag) präglas av det sena 1800-talet, men även av tiden då byggnaderna omgestaltades för Riksantikvarieämbetet.

005 Roseliuska bostadshuset/Underofficersbyggnaden

Det Roseliuska bostadshuset kan ses som en exponent för repslageriperioden i kvarteret, anläggning och verksamhet var en del av närmiljön som förmodligen försåg Terra Novas skeppsvarv med rep. Byggnaden liksom övrig kvarvarande bebyggelse på malmgården har därigenom ett sammanhang som gör dem samhällshistoriskt intressanta som uttryck för en viktig period i Sveriges ekonomiska historia.

Som del av förståelsen för den militära anläggningen som helhet är byggnaden värdefull ur ett samhällshistoriskt perspektiv. Samhällshistoriskt värde finns även vad gäller nästföljande tidsskikt från den tid då byggnaden delvis fungerat som tjänstelokal för Riksantikvarieämbetet och tillsammans med byggnadsminnet i övrigt kan representera kulturmiljövårdens fastare etablering och tydligare roll under 1900-talet.

006 Ridhuset

Ridhuset är en tydlig funktionsbyggnad på ett kavalleriregemente som berättar om den militära tiden i kvarteret. Husets placering tydliggör Grev Magnigatans förlängning in i kvarteret fram till Oxenstiernska malmgården och förstärker på så sätt platsens kulturhistoriska läsbarhet även vad gäller strukturer som är äldre än byggnaden i sig.

007 Exercishuset

Exercishuset var en gymnastiksal under den tid som anläggningen användes för militära ändamål. Byggandens existens är väsentlig för förståelsen av den militära anläggningen som helhet.

009 Officershuset/Officersstallet

Även denna byggnad är väsentlig för förståelsen av den militära anläggningen som helhet. Till denna miljö och detta värde hör även den grusade yta sydväst om byggnaden som tidigare utgjorde ridbana till detta stall. Det huvudsakliga kulturhistoriska värdet är kopplat till detta. Nuvarande exteriör präglas av en ombyggnad till kontor på 1950-talet. Det finns ett

samhällshistoriskt värde kopplat även till de denna användning av byggnaden, liksom till den senare funktionen som myndighetslokal för Riksantikvarieämbetet.

Historik och beskrivning av byggnadsminnet

Kvarteret

Kvarteret består av tre delar som representerar tre olika tidsskeden. Oxenstiernska malmgården med rötter i 1600-talet och bevarad arkitektur och vegetationsstruktur från 1700-talet representerar en tid då Ladugårdsgärdet fortfarande var det nära omlandet till staden, men som började användas av stadsborna. Kaserner, stall och övriga funktionsbyggnader för Kungl. Livgardet till häst utgör nästföljande tidsskikt. De centrala delarna stod färdiga 1817 och representerar en utveckling sedan 1600-talet där Ladugårdsgärdet använts för militära ändamål.

När kvarteret var fullt utbyggt flankerades exercisplan av Roseliuska bostadshusets västra fasad, exercishuset, ridhuset, officerarnas stall och stallet som var inrymt i resterna av det gamla repslageriet. Under 1900-talet har exercisplanen förändrats vid flera tillfällen. Stallet som var inrymt i en del av repslageriet revs och ersattes med en bensinstation under en period.

Från 1930-talets omdaning av området till central myndighet och centralt museum hör granittrappan med räcke i rörkonstruktion vid Östra stallets norra gavel samt angränsande plantering med låg terrassering mot Narvavägen samt den halvrunda terrasseringen mellan Östra och Västra stallet. Från denna tid är även granitpollarna med smidda länkar som avgränsar terrassen åt söder samt åt nordost.

Det sena 1900-talets ombyggnad av Östra stallet med arkivlokaler under kaserngården visar sig i gårdsmiljön genom två ventilationsskorstenar åt nordost, en markbeläggning bestående av gatsten, finkornigt grus och granithällar samt stolpbelysning och markfasta sittbänkar med postmodern utformning. En lönn flankerar ventilationsskorstenarna åt nordost och bidrar till att göra denna underordnad på avsett sätt. Gräsytor med fruktträd och prydnadsträd finns vid terrassens nordöstra del, liksom där gården gränsar till malmgården åt norr.

Byggnader

<u>010 Kanslikasernen</u>
Byggnaden uppfördes enligt ritningar av arkitekten Fredrik Blom som kasern- och kanslibyggnad till Kungl. Livgardet till häst som den första militära kasernbyggnaden i Sverige. Tidigare hade ryttarna hyst in sig hos privata hyresvärdar. Grunden till byggnaden lades år 1805, varefter byggnaden färdigställdes i etapper. År 1807 var den västra delen klar och livgardet flyttade in. Hela anläggningen stod klar och började användas år 1817.

Byggnaden har en putsad kvaderrusticerad bottenvåning med en sockel bestående av huggna kvadratiska granitskivor i två skift. De övre två våningarna är slätputsade. Mittpartiet skjuter ut som en risalit och markeras i övrigt genom att mellanvåningens fönster markeras med överstycken.

Mittpartiet innehöll regementets administrativa lokaler samt vaktrum med arrester. Flyglarna på ömse sidor var vertikalt uppdelade i tre avdelningar med separata trapphus samt logement, rustkammare, expeditioner och bostäder – ett rum och kök – för underofficerare. Enligt Bloms beskrivning var innertaken vita, golven av trä med nedfällt tegel som gnistskydd framför eldstäderna. Innerdörrarna var brunmålade. Samtida akvareller indikerar att fasaderna var ljusare gula än idag med bruna snickerier. Mittdelens attika pryddes av Karl XIV Johans namnchiffer omgivet av två lejon. Denna dekor var skuren i trä efter förlaga av målaren Fredrik Westin. Dekoren är idag ersatt av en plastkopia men originalet står kvar på västra stallets vind. På Kanslikasernens östra fasad finns en minnesplatta i porfyr som anger att första grundstenen anlades av prins Oskar 1815. Den östra delen förefaller alltså ha byggts tio år efter den västra. Taket täcktes ursprungligen med tegel. År 1853 påbörjades ett utbyte av tegel mot plåt med start på mittdelen.

År 1897 flyttade livgardet till nya lokaler. Byggnaderna i kvarteret bedömdes då vara fallfärdiga. Den mellersta delen av byggnaden användes åren 1897-1901 av Kungliga Andra Svea Artilleriregemente. Åren 1902-1906 inrymdes Kungliga Vaxholms Grenadjärregemente i mittdelen. Åren 1903-1927 använde positionsartilleriet hela anläggningen och viss upprustning skedde troligen i samband med detta.

År 1929 övertog Byggnadsstyrelsen anläggningen med avsikt att riva och bygga nytt för Historiska museet. Under 1930-talet byggdes huset om efter ritningar av arkitekterna Bengt Romare och George Scherman till tjänstelokaler för Riksantikvarieämbetet och Statens historiska museer. Förutsättningarna för den arkitekttävlingen som utlystes var att Kanslikasernen och stallen skulle ”kvarstå med möjligast orubbad exteriör”. Interiören skulle göras brandsäker och ändamålsenlig för det nya syftet.

De gamla bjälklagen justerades i höjd och ersattes med brandsäkra betongbjälklag. Mittdelen försågs med en stor trapphall i samtliga plan som förbands med trappa och hiss i en halvcirkelformad utbyggnad åt norr. Tjänsterummen förlades till sidopartierna och förbands med den centrala byggnadsdelen via centrala korridorer. Tidigare hade mittpartiet saknat förbindelse med kaserndelarna. Åt söder på mittdelens mellanvåning förlades Vitterhetsakademins sessionssal i gustaviansk stil., där mittdelens fönstersnickerier utmärks genom att vara spröjsade med tärningar. Våning tre inreddes till arkiv med en central läsesal som fungerade som studiesal och mötesplats för handläggare, studenter och forskare.

<u>001 Historiska museet</u>
Museet uppfördes mellan 1935-1940 efter ritningar av arkitekterna Bengt Romare och George Scherman. Sigurd Curman företrädde beställarsidan och deltog aktivt i villkor för arbetet liksom slutgiltigt utförande. Curman hade formulerat ett antal tankar kring museipedagogik som kom till uttryck i detta byggnadskomplex.

Museibyggnaden är murad i tegel med vissa bärande delar i betong. Fasaden var ursprungligen putsad med en KC-slamning som visade teglets struktur. Fasaden avfärgades medvetet i en gul ton som var tänkt att avvika något från den anslutande Kanslikasernen. Under 1990-talet putsades de yttre fasaderna om med kalkbruk och avfärgades i kalkfärg med en ljusare kulör än tidigare. Taket är täckt med skivtäckt plåt där åtminstone tornet, hängrännor och stuprör är av koppar. Tornet kröns med ett förgyllt riksäpple.

Museibyggnaden ansluter till Kanslikasernen genom tre längor som även bildar Rosengården och Tekniska flygelns gård. Museibyggnaden består av ett fyrlängat komplex om två våningar

samt suterrängvåning kring stora gården. Stora gården och utegården är försedda med stenläggningar, gräsmatta och dammar. Stora gården har dessutom en monumental trappa i betong medan Rosengården har getts en mer intim karaktär i ett mindre format med en damm, en skulptur och ett ensamt träd. Fasaderna på Rosengården ansluter till utformningen av det nya trapphuset på Kanslikasernens fasad åt samma håll.

Skulptören Bror Marklund har ritat de stora portarna till museets huvudentré mot Narvavägen. Portarna som invigdes 1952 kallas ”Historiens portar” och beskriver i en bildserie vår förhistoria fram till Oscar Montelius som skapade det klassificeringssystem som ännu används för att periodindela forntiden.

Interiören präglas av de pedagogiska behoven för museet, så som de identifierades på 1930-talet. Bottenvåningens hjärtväggar är konstruerade som betongpelare mellan vilka lättväggar kan byggas efter behov. Elledningar placerades i kanaler med flexibel anslutningsmöjlighet via golvluckor.

Entréhallen är stramt monumental. En monumentalmålning planerades för fondväggen mot öster. En tävling utlystes 1938, men förslagen vållade stor diskussion, vilket resulterade i att väggen målades tegelröd och försågs med avbildningar av Sigurdsristningen och några runstenar. Ytskikten förnyades i samband med att hallen byggdes om 1994, varefter fondväggen har försetts med en monokromt mörkgrå färg medan övriga väggar är något ljusare grå.

Romanska hallen är i allt väsentligt bevarad i originalutförande från 1930-talet med golv av oregelbunden kluven kalksten. Väggarna är putsade med kvastad yta och avfärgade med kalkfärg i umbra. Taket är av kalkavfärgad betong på betongbalkar. Elinstallationer har kvar ursprungliga kanaler och golvkontakter i mässing.

Gotiska hallen med underavdelningar är den bäst bevarade av de ursprungliga utställningshallarna. Hallen är avsedd för utställning av kyrkliga föremål och avser att skapa en tidsstämning genom att återskapa andan av ett gotiskt kyrkorum. Hantering av ljuset var viktigt vid gestaltningen. Den katedralliknande hallen ger ett överljus av det slag som traditionellt förekommer på konstmuseer. Den lilla landskyrkan har en dunklare ljussättning som medeltida kyrkobesökare upplevde en kyrka av detta slag. Ett medeltida bemålat trätak (delar av ett tak från Ärentuna kyrka i Uppland) är integrerad i hallens gestaltning i den del som benämns koret. Golvet i hallen är utfört i hyvlad rödgrå kalksten. Väggarna är kalkavfärgade och taket är av betong på betongbjälkar målade med sicksackmönster för att ge en känsla av valvribbor. Korets golv är av furuplank med handsmidd spik.

Landskyrkan ligger som ett rum i rummet och illustrerar ett medeltida utseende i en romansk landsortskyrka med huvud- och sidoaltare, triumfbåge och väggfasta bänkar längs långhusets sidoväggar. Golvet är av obearbetad kalkflissten. En medeltida liljesten (gravhäll) ligger i golvet. Innerväggarna är putsade för att efterlikna slamning på stenmur. Takstolen är synlig på samma sätt som i romanska kyrkorum. I rummet har två medeltida dörrar satts upp.

Tornrummet har golv av trä, kalkavfärgade väggar och ett stjärnvalv som är modellerat efter förebild i Strängnäs domkyrka, där Sigurd Curman gjorde en av sina stilbildande restaureringar vid 1900-talets början.

Barockhallen präglas av fast inredning som utgörs av insamlade byggnadsdetaljer. Taket från 1685 är flyttat från Eksjö stadskyrka och har monterats på nuvarande plats. Även läktare, altaruppsats, epitafier med mera är föremål ur museets samlingar som samtidigt i detta sammanhang är att betrakta som fast inredning.

Föreläsningssalen skjuter in som en egen byggnadsvolym mot Tekniska gården och har en mycket enhetlig funktionalistisk karaktär i den fasta inredningen såsom paneler, säten, armaturer, scenens utformning med mera. Scenens vägg, bröstpaneler, ljusarmaturer, högtalararmaturer och dörrar ut mot foajén har ursprunglig karaktär. Stolsinredningen är senare liksom linoleumgolvet som dock är anpassat i uttryck.

På våning fem i rum 5203a finns en bevarad ursprunglig monterinredning med skåpsunderbyggnad från myntkabinettets tidigare verksamhet i huset.

002 Västra stallet

Byggnaden ritades av Fredrik Blom och grundlades år 1805. Arbetena stannade av under 1808-09 års krig och huset färdigställdes år 1811. Stallet ligger direkt på berget som delvis sprängdes bort. Sprängstenen användes i grundmurarna och tegel i dagermurarna. Enligt Bloms akvareller och senare avbildningar under 1800-talet var de slätputsade fasaderna med sina rusticerade hörnkedjor ursprungligen avfärgade i en ljust gul kulör. Fönsterbågarna var mörkt bruna utvändigt och svarta invändigt. Stallet hade järnbeslagna parportar och taket var täckt med Gefle taktegel.

Både Västra och Östra stallet var indelat i tre vertikala avdelningar som avdelades med tvärmurar. Varje sektion hade en trätrappa till sadelkammare och höskulle i två våningar. Den undre höskullen fick ljusinsläpp via lunettfönster. Det fanns en utvändig hissbom ovanför utvändiga höintag i varje våningsplan. Stallet innehöll 224 spiltor med krubbor av sten och häckar av järn. Rännor och golv i stalldelen var lagda med ”klappersten”. Det fanns avledningstrummor under golv och ventilation från stalldelen i byggnaden.

Under 1840-1850-talen ströks ytterdörrarna med stenkolstjära medan dörrarnas insida var oljemålade. 1853 påbörjas arbetet med att ersätta byggnadens tegeltak med takplåt.

I början av 1900-talet putsades fasaderna om och avfärgades med mörkare sockel, hörnkedjor och taklist. År 1927 upphörde funktionen som stall och byggnaden användes istället som förråd.

Åren 1937-38 gjorde Byggnadsstyrelsen vissa förändringar av både Västra och Östra stallet efter ritningar av arkitekten David Dahl. Tanken var att förbereda byggnaden för en annan användning. I samband med upprustning av fasaderna förstorades stallfönstren till dubbel storlek. Nya kopplade fönster av järn monterades med spröjsindelning likt de äldre, nya kopparklädda portar monterades, träluckorna till höintagen ersattes med fönster, takpappen ersattes med svartmålad galvaniserad plåt, slätputsade delar av fasaden gavs en mörkare gul kulör än tidigare medan socklar och hörnkedjor förblev mörkt grå lika tidigare utförande.

1989 lades taket om med galvaniserad plåt. Detta år påbörjades en utvändig restaurering där fasaden rensades från cementputs. Nuvarande puts är en lufthårdnande kalkputs. Socklar och hörkedjor gavs en ljusare grå nyans än tidigare. Dörromfattningar i puts ersattes delvis med sandsten för att minimera skador från utåtgående dörrblad. Sockelstenarna snedfasades för att

förbättra vattenavrinning och nya stuprör med skarpa vinklar sattes upp. Taket tilläggsisolerades på ovansidan 2015 för att förbättra inomhusklimatet i byggnaden.

003 Östra stallet

Åren 1808-15 uppfördes stallflygeln utmed Banérgatan efter ritningar av Fredrik Blom. Den fungerade som ridhus fram till 1817, då ett nytt ridhus stod klart norr om kasernen. Den gamla ridhusdelen byggdes därefter om till stall med en avskild mindre del som sjukstall. Samma år stod stallflygeln utmed Storgatan färdig och den gamla ridhusdelen integrerades med denna.

Byggnaden vilar på en klippa som delvis sprängdes bort. Sten från det bortsprängda berget användes till grundmurar. Byggnaden var troligen ljust gul ner till sockeln. Fönstersnickerier var brunmålade utvändigt och svarta invändigt. Stallets portar var järnbeslagna och taket täckt med Gefle taktegel. Det fanns avloppsledningar vars igensatta mynningar fortfarande kan urskiljas i grundmurarna åt Storgatan och Banérgatan.

År 1927 upphörde funktionen som regementsstall. Byggnaden fungerade därefter som ridskola. Under 1940-talet användes byggnaden som magasin och förråd. År 1972 upprättades förslagshandlingar till upprustning av fasaderna. Troligen kom dock detta aldrig till utförande. Åren 2002-03 ombyggdes Östra stallet till kontor, bibliotek och arkiv för Riksantikvarieämbetet.

004 Oxenstiernska malmgården

Under 1600-talet fanns två malmgårdar inom nuvarande kvarteret Krubban. På den del av kvarteret som senare blev kasernområde fanns en malmgård ägd av greve Magnus Gabriel De la Gardie. Den innehöll en barockträdgård som finns avbildad på en karta 1702. Oxentiernska malmgården var mindre i omfattning och anlades 1646. Nuvarande bebyggelse är tillkommen under 1700-talet.

A Södra flygeln

Byggnaden har en grundläggning av gråsten, väggarna är murade i tegel och försedda med slätputs. Takstolen är i trä och taket är täckt med enkupigt tegel. Efter att byggnaden övertagits av militären 1831 användes den som marketenteri för underofficerare. Under 1900-talet hyrde Svenska cypernsamlingen (senare ombildat till Medelhavsmuseet) byggnaden, liksom de andra flyglarna, under många år. Huset renoverades 1966 till funktionella lokaler för denna verksamhet med fotorum och bibliotek. Ett par år senare inreddes även vinden och takkupor togs upp. Nuvarande takstolar är troligen från denna tid.

B Norra flygeln

Byggnaden har en grundläggning av gråsten, väggarna är murade i tegel och försedda med slätputs. Takstolen är i trä och taket är täckt med enkupigt tegel. Grundmuren och tegelmurverket upp till fönsterbröstningarna samt gavlarna har anor från 1700-talet. Åldern på de rekonstruerade gavlarna i renässansstil är oklar. Efter att militären hade tagit över inrättades ett skostall samt ett mindre sjukstall i byggnaden. Under 1900-talet senare del och fram till år 2005 fanns Riksantikvarieämbetets fotoenhet i byggnaden.

C Östra flygeln

Byggnaden har en grundläggning av gråsten, väggarna är murade i tegel och försedda med slätputs. Takstolen är i trä samt och taket är täckt med enkupigt tegel. De två skorstenarna vid gavlarna leder till två fungerande kakelugnar. Murstockarnas ålder är oklar. Kakelugnarna är från omkring år 1900 och hör till den militära perioden och funktionen som

underofficersmäss. Byggnaden låg som idag fristående fram till 1910-talet och var därefter sammanbyggd med södra flygeln fram till 1973.

005 Roseliuska bostadshuset/Underofficersbyggnaden
Byggnaden uppfördes mellan åren 1783-87 av repslagare Olof Roselius som år 1774 hade förvärvat fastigheten. Byggnaden låg i flygelläge till ett större hus i trä om nio rum, vilket brann ner år 1829.

Huset var enligt ritning tänkt att uppföras i ett plan. När det väl stod färdigt hade det dock två våningar liksom idag. Enligt värderingen vid uppförandet fanns i husets norra del en välvd källare med stentrappa och en järndörr, ett mindre valv och ytterligare en källare med järndörrar. Däröver ett stort och två mindre skafferier, samt på östra sidan ”ett med källaren trenne bodar med dörrar från gården”. Dessa bodar finns fortfarande kvar och källaren med järndörrar är bevarad under huset och tillgänglig via invändig trappnedgång.

Viss förändring av rumsfördelning och samt placering av dörrar och fönster skedde sedan militären tagit över huset 1831. Då inreddes bottenvåningen till två lägenheter för underofficerare med familjer och två rum på ovanvåningen inrättades till sjukstuga. Dörrsnickerier från 1700-talet finns bevarade i den södra delens bottenvåning. En kakelugn med rektangulär planform från 1800-talets mitt finns i södra delens andra våning (rum 204). Den hör troligen samman med när detta våningsplan inreddes till sjukstuga. En rund kakelugn från 1800-talets slut finns på bottenplan. Total nedknackning av puts och omputsning skedde 1977, då äldre fönstersättning och tidigare nedgång till källaren kunde identifieras byggnadsarkeologiskt. Fasaderna putsades även om 1999.

006 Ridhuset
Ridhuset uppfördes 1849 för träning av hinderridning. Möjligen ritade den då fortfarande verksamme Blom även detta ridhus. De rusticerade hörnen knyter an till motsvarande utformning på stallen. Fredrik Blom var en teknisk pionjär i många sammanhang. Att detta ridhus ursprungligen var försett med den första polonceautakstolen i Sverige förstärker antagandet att Blom är arkitekten. Dessa takstolar revs dock och ersattes med fackverkstakstolar i stål 1923. Vid samma ombyggnad ersattes ursprunglig glasning av gavelröstena med rundbågiga fönster. Nya fönster togs samtidigt upp på gavlarna och fasaden gjordes mer empirlik.

På 1960-talet putsades fasaderna om med kc-puts som avfärgades med silikatfärg. År 1977 byggdes lokalerna om till textilkonservatorsateljé för Riksantikvarieämbetet. År 2002 förnyades fasadputsen igen med en puts av hydrauliskt kalkbruk, avfärgat med kalkfärg. Snickerier är målade med grå oljefärg. Interiören byggdes om till förskola 2011.

007 Exercishuset
Exercishuset uppfördes 1877 som gymnastikbyggnad (exercishus) för militären. Invändigt utgjordes byggnaden då av ett enda rum. Fasaden är idag putsad men var ursprungligen möjligen oputsad. Taket var 1929 täckt med skiffer, men är idag täckt med skivklädd plåt. Under 1950-talet skedde en större ombyggnad. Nederdelen av de ursprungliga fönsteröppningarna sattes igen. Nya fönster togs upp i bottenvåningen. Ett mellanbjälklag med gallerivåning och tjänsterum utmed fasaderna inrättades. Det öppna schaktet i mitten av byggnaden visade dock fortfarande den ursprungliga hallens rumshöjd. Idag är gallerivåningen och det öppna schaktet igenbyggt med hela våningsplan. 1977 byggdes en

förbindelsegång till ridhuset som då fungerade som lokaler för Riksantikvarieämbetets textilkonservering. Denna del har i sin helhet förnyats 2011.

009 Officershuset/Officersstallet

År 1879 upplåts ett anslutande markområde till officerskåren vid livgardet, som här uppförde ett stall för officerarnas hästar. Ursprungligen vände sig byggnaden inåt gården med ingång via en port som accentuerades genom en frontespis med hölucka och hissbom. År 1918 planerades en ombyggnad till sjukhusstall efter ritningar av arkitekten Erik Josephson, men det är oklart i vilken omfattning förslaget utfördes. 1956-59 byggdes lokalerna om till kontor för Riksåklagaren efter ritningar av arkitekten Torsten Attarp. Ombyggnaden medförde att nya bjälklag sattes in, frontespisen revs, fönster ändrades och en ny ingång mot Linnégatan togs upp. Trapphuset med elipsformad spiraltrappa samt entréhallen med dörrparti är bevarad. Fasaderna ändrades vid 1950-talets ombyggnad i riktning mot Blominspirerad klassicism och 1870-talskaraktären tonades ner. Spår efter den gamla ingången från gårdssidan finns på baksidans fasad. Fasaderna är slätputsade med kvaderimitation i hörn och på lisener. Lokalerna togs över av Riksantikvarieämbetet på 1980-talet. År 1990 putsades fasaderna om med kalkbruk och fönster och dörrsnickerier oljefärgmålades i ny färgsättning (engelsk röd).

Övriga byggnader

En kylcentral (011) uppfördes väster om Historiska museet 2010. Byggnaden består av en stålstomme som klätts med en gulmålad träpanel för att täcka de kylaggregat som är installerade i huset.

Ett barnvagnsförråd (012) byggdes söder om Ridhuset i samband med Ridhuset och Exercishuset ombyggdes för förskoleverksamhet 2011. Byggnaden är uppfört i trä och innehåller förråd med tre dörrar av trä mot gården och en öppen sida mot öster, där barnvagnar kan parkeras i två våningar. Taket är ett grästäckt sadeltak. På platsen fanns under militärtiden två förrådsbyggnader, dock orienterade i en annan riktning än nuvarande byggnad.

Dessa båda byggnader tillskrivs låga kulturhistoriska värden.

Bilaga 2

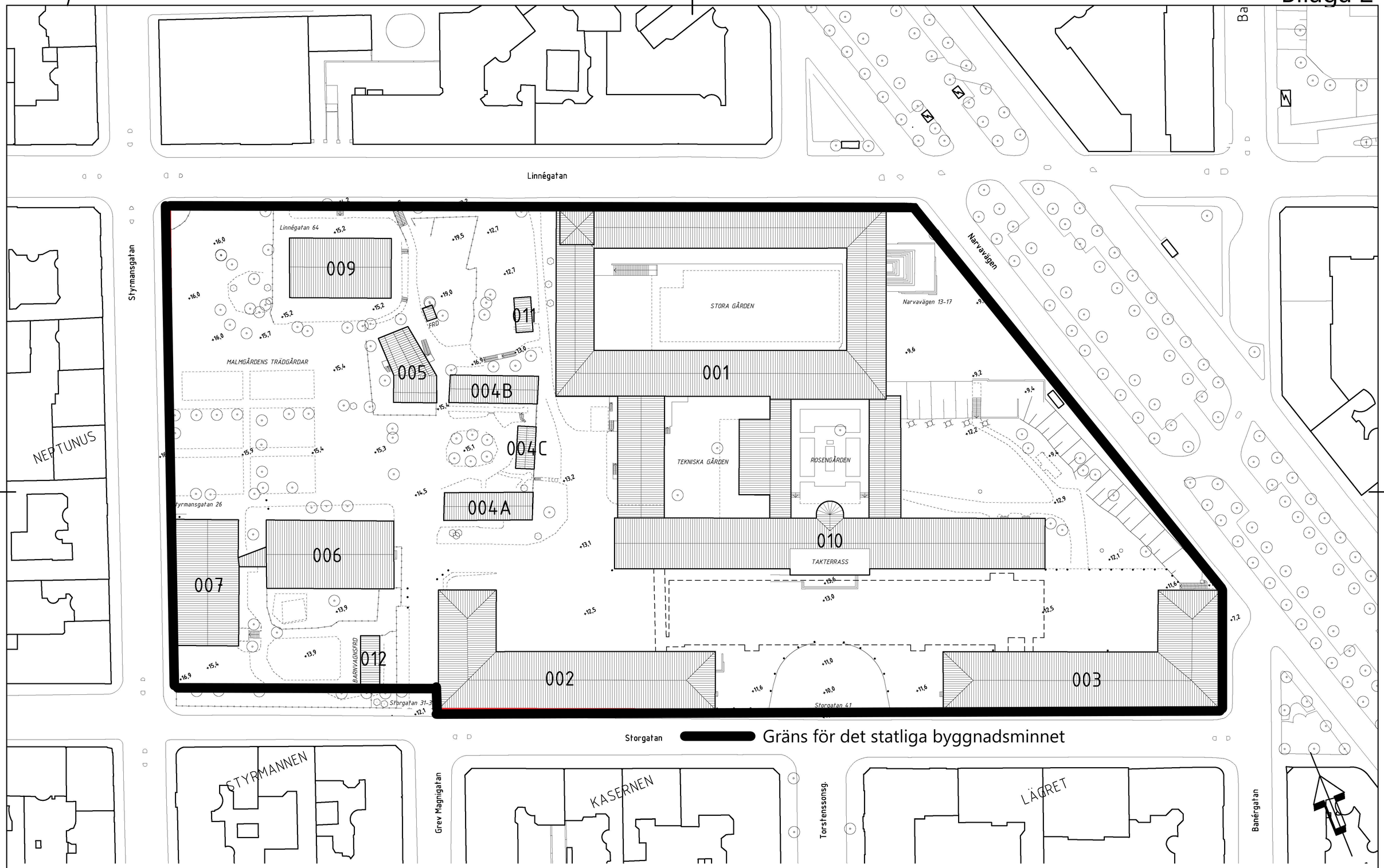

1 Museibyggnad
2 Västra stallet
3 Östra stallet
4 Oxenstiernska malmgården
5 Roseliuska bostaden
6 Förskola (fd ridhus)
7 Förskola (fd gymnstiksal)
8 –
9 Kontorsbyggnad (fd officersstall)
10 Ämbetsbyggnad (fd kasern)
11 Teknikhus

Ritningen baseras på uppmätning utförd av AB Kartverkstan 2016-07-12.

SKALA 1:500 (A1-format) METER
0 10 20 30 40 50

S B M
STATLIGT BYGGNADSMINNE

STATENS FASTIGHETSVERK

BET	ANT	ÄNDRINGEN AVSER	DATUM	SIGN

ORIENTERINGSPLAN

Kv Krubban 18

Sweref 99 18 00
RH2000

A	AIX Arkitekter AB	08-690 29 00
RITAD AV: HS	HANDLAGGARE: HS	OBJEKTSNUMMER: AB56
DATUM: 2016-08-15	ANSVARIG: E. Montgomery	
SKALA: 1:500 (A1)	NUMMER: 1	BET

Bilaga 3

SBM
STATENS BYGGNADSVERK

SKALAN AVSER A3-FORMAT

STATENS FASTIGHETSVERK

RELATIONSRITNING

SVANTE HOFSTEN ARKITEKTKONTOR AB 08-556 83 35

UPPDRAG NR	RITAD/KONSTR AV	HANDLÄGGARE
	SvH	SvH
DATUM	ANSVARIG	FASTSTÄLLD
2000-04-01	SvH	

AB 56:1 KV KRUBBAN
ÄMBETS- OCH MUSEIBYGGNAD

PLAN 3, BOTTENVÅNING

SKALA	NUMMER	REV
1:200	R30-03	I

REV.	ANT.	REVIDERINGEN AVSER	DATUM	SIGN
A		NL PM 01	010526	PR
B		OMBYGGN FÖR FORNTIDSUTSTÄLLNING REVIDERING UTFÖRT AIX ARKITEKTER AB	050901	RT
C		KOMPLETTERING MED DÖRRAR REV UTFÖRT MONDO ARKITEKTER AB	051208	PR
D		OMBYGGNAD BLÅ-HALLEN HELSINGARKITEKTERNA AB	070330	AE
E		INLIGT INVENTERING EMT ARKITEKTER AB	071204	PAR
F		EMT ARKITEKTER AB	08-09-02	PAR
G		KOMPLETT DÖRR / VÄGG	090821	TVC
H		YGGNAD TEKNISKA FLYGELN	100210	KMJ
		AHLSEN ARKITEKTERNA AB		
I		ILLMÄN REVIDERING AIX ARKITEKTER AB	140615	HS

AB 56:1 / 2 - 110

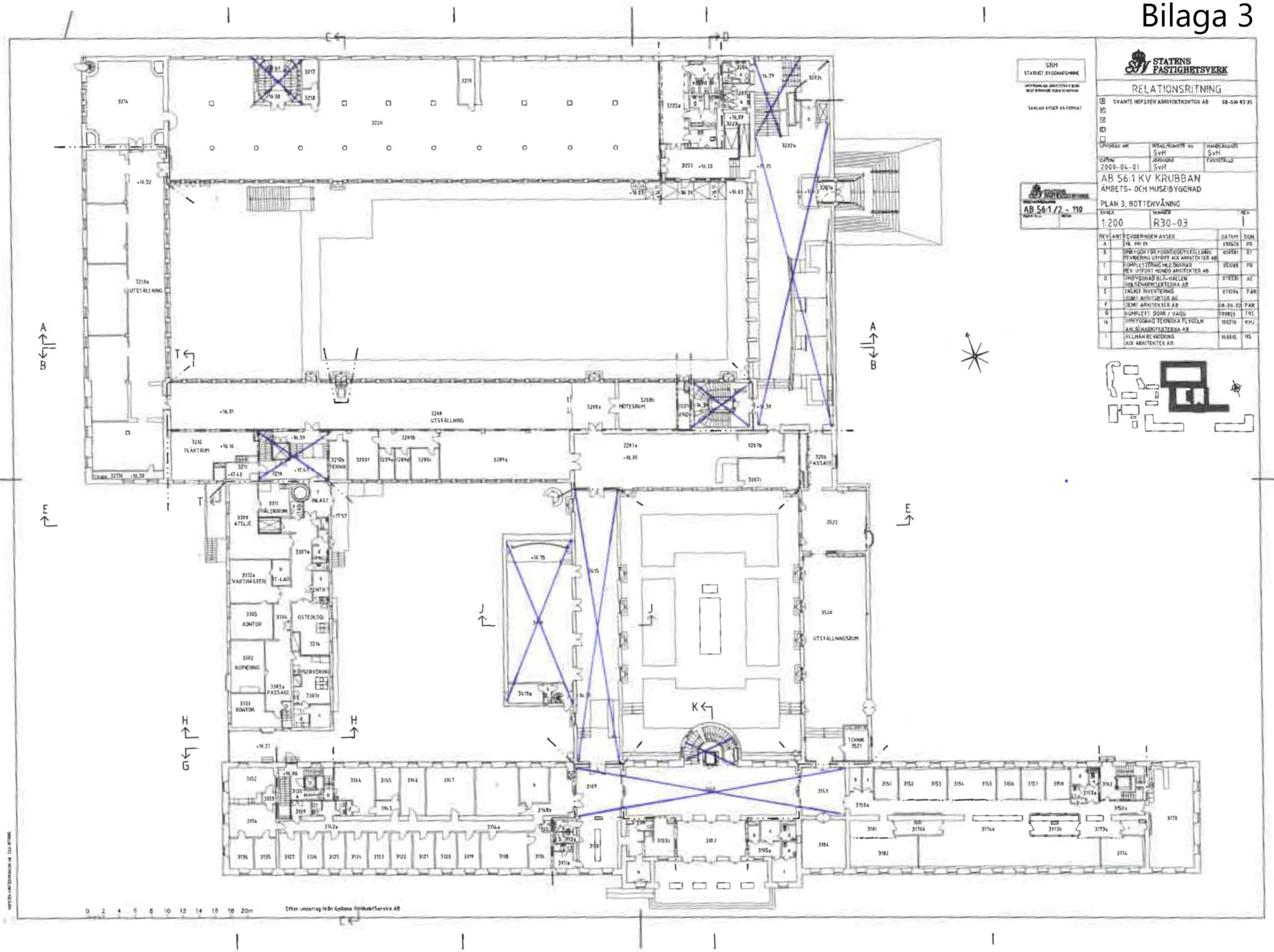

Bilaga 4

SBM
STATLIST BYGGNADSNORM

SKALAN AVSER A1-FORMAT

STATENS FASTIGHETSVERK

RELATIONSRITNING

SVANTE HOFSTEN ARKITEKTKONTOR AB 08-416 83 35

UPPDRAG NR	RITAD/KONTR AV	HANDLÄGGARE
	SvH	SvH
DATUM	ANSVARIG	FAS
2000-04-01	SvH	

AB 56:1 KV KRUBBAN
ÄMBETS- OCH MUSEIBYGGNAD

PLAN 4, VÅNING 1 TR

AB 56:1 /2 - 111

SKALA	NUMMER	REV
1:200	R30-04	G

REV	ANT	VIDERINGEN AVSER	DATUM	SIGN
A		ENL. PM 61	030526	PB
B		BYGGNAD BLÅ HALLEN AHL SÉNARKITEKTERNA AB	170330	AE
C		TEMT ARKITEKTER AB	171204	PAR
D		TEMT ARKITEKTER AB	180902	PAR
E		KOMPLETT./BORTTAGNA VÄGGAR/DÖRRAR	190821	TVC
F		[illegible] AHL SÉNARKITEKTERNA AB	200210	KMJ

PLAN 3½

PLAN 4½

PLAN 3½

0 2 4 6 8 10 12 14 16 18 20m

Efter underlag från Dyrene Arkitektkontor AB

Bilaga 5

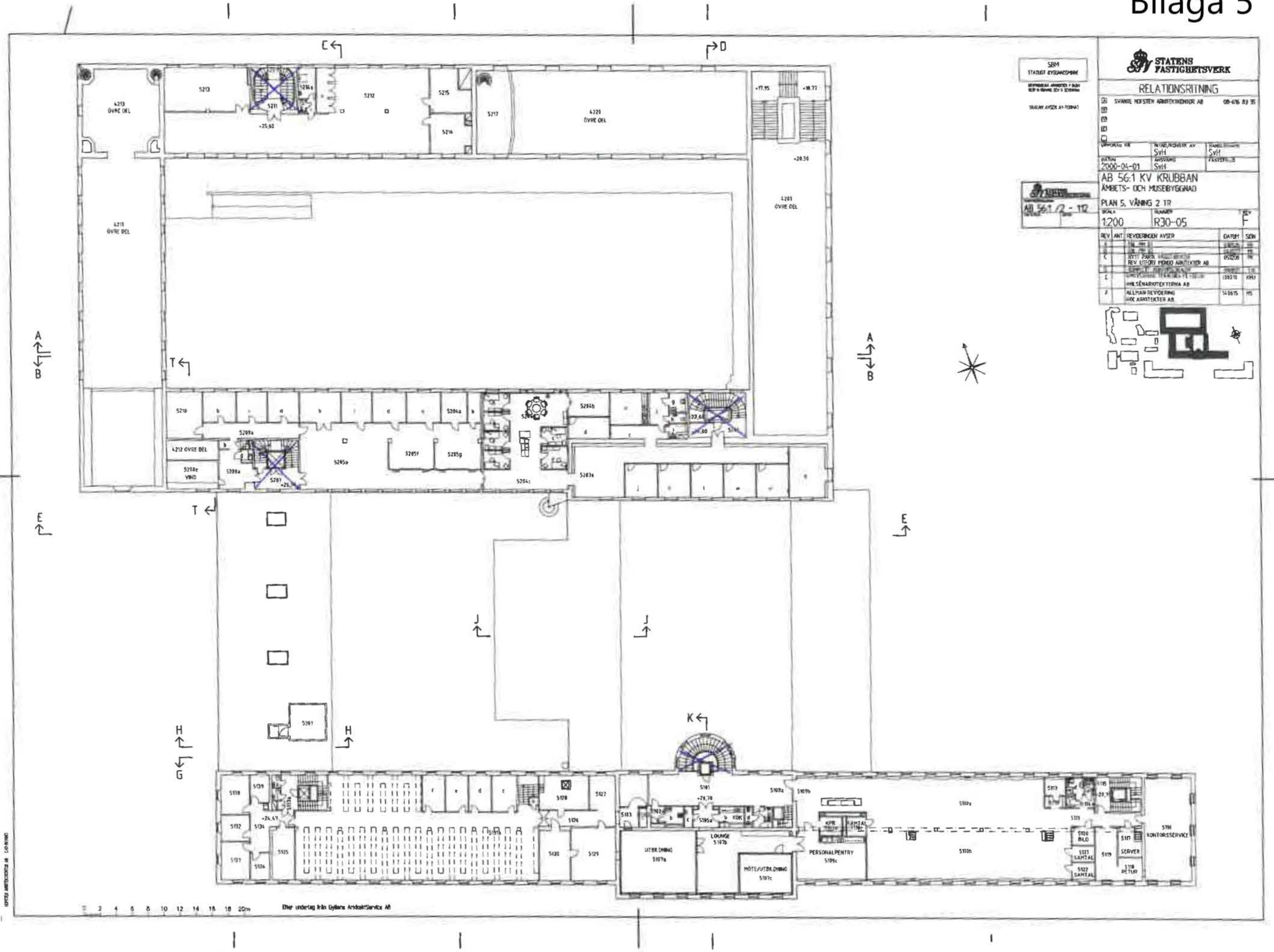
STATENS FASTIGHETSVERK
RELATIONSRITNING
SVANTE HOFSTEN ARKITEKTKONTOR AB
08-616 83 35
SvH
2000-04-01
AB 56:1 KV KRUBBAN
ÄMBETS- OCH MUSEIBYGGNAD
PLAN 5, VÅNING 2 TR
1:200
R30-05
REV. UTFÖRT MONDO ARKITEKTER AB
HILSÉNARKITEKTERNA AB
ALLMÄN REVIDERING
4213 ÖVRE DEL
4220 ÖVRE DEL
4201 ÖVRE DEL
4211 ÖVRE DEL
4212 ÖVRE DEL
5208e VIND
5307
UTBILDNING 5107a
LOUNGE 5107b
MÖTE/UTBILDNING 5107c
PERSONALPENTRY 5109c
KONTORSSERVICE
SERVER
Efter undertag från Gyllene Arkitekt/Service AB